

child is not in all cultures as a rule identical with the physiological father, nor the social mother always identical with the biological mother. There is considerable superstition about fertilization. There seem to be tribes, in fact, who do not recognize the correlation between coitus and conception, or at least find it unimportant.

Ashley-Montagu, M. F. (1940-1941) *Oceania* 11, 110.

Baumann, E. D. (1940) *Historische Betrachtungen über das*

Koitus-Konzeption Problem. Arnhem.

Hartland, Sidney (1909-1910) *Primitive Paternity; the myth of supernatural birth in relation to the history of the family*. 2 vols. London.

Malinowski, B. (1927) *The father in primitive psychology. Psyche Miniatures, General series, no. 8*. London.

Ronhaar, J. H. (1933) *Het vaderschap bij de Primitieven*. Voordracht gehouden op de 15e etnologendag te Amsterdam, Groningen enz.

VAN DE LANDELIJKE STUDIEGROEP PRAKTIJKVOERING

Huisarts en semafoon

Sinds begin 1963 neemt de P.T.T. proeven met semafoon, dat is het doorgeven van signalen door middel van een zender, welke met elk telefoontoestel kan worden bediend, aan een draagbare transistorontvanger. Deze portable, die een afmeting heeft van 20 x 20 x 11 cm, een gewicht van 5 kg, en die wordt gevoed met batterijen, kan binnenshuis worden gebruikt of als auto-ontvanger, gevoed door de auto-accu. Het maximale stroomverbruik blijft onder 200 mA (parkeerlicht 500 mA, 6 V!).

Op het front van het toestel zijn drie lampjes aangebracht, die door middel van elk telefoontoestel in Nederland langs volautomatische weg (draadloos) in elke combinatie kunnen worden ontstoken. Dat wil zeggen, slechts twee lampjes tegelijk kunnen branden, nadat ter waarschuwing het toestel gedurende drie seconden een fluittoon heeft laten horen. Onder de lampjes zijn de nummers 1, 2 en 4 aangebracht, zodat, hetzij met een enkel brandend lampje, hetzij met twee brandende lampjes, waarvan de nummers worden opgeteld, de codenummers van één tot en met zes kunnen worden gegeven. Een schakelaar maakt het mogelijk te controleren of alle drie lampjes goed functioneren.

De tot zes beperkte code-getallen blijken in de praktijk voldoende te zijn voor het nader preciseren van boodschappen. De lampjes blijven branden tot zij door de gebruiker van het toestel worden gedoofd. Zolang de lampjes branden kan geen herhaling van het code-getal of van een nieuwe boodschap worden opgenomen en gaat de uitgezonden oproep verloren.

Worden na ontvangst van een code-getal en daarmee van de daarbij behorende, aan de ontvanger bekende, boodschap de lampjes uitgedraaid, dan wordt de boodschap vijftien seconden later herhaald. Dit biedt het voordeel dat de boodschap de gezochte toch kan bereiken indien hem door onvoorzien omstandigheden — bijvoorbeeld bij het passeren van een brug of viaduct — de eerste boodschap niet heeft bereikt.

Het toestel reageert selectief op signalen, die op een draaggolf worden gesuperponeerd (FM, op modern radiotoestel te horen). Het aantal signalen is

zo hoog opgevoerd, dat 50.000 semafoon-abonnees kunnen worden bediend. De hoofdzender voor de semafoon is opgesteld te Lopik. De uiterste hoeken van ons land, Noord-Hollandse eilanden, Friesland, Groningen, Drenthe en Zuid-Limburg, en ook de tunnels te Rotterdam en bij Velsen, zullen door hulpzenders worden bediend. Voor de ontvanger maakt het geen verschil of hij via de zender Lopik dan wel door een der hulpzenders wordt bereikt, zodat zijn semafoon zonder meer in het gehele land bruikbaar is.

Wanneer deze semafoon-dienst officieel in gebruik wordt gesteld zullen ook reservezenders gereed zijn, die automatisch worden ingeschakeld wanneer er storing optreedt in de zendapparatuur.

Bij doelmatig gebruik van de semafoon, zo zegt de P.T.T., kan geen oproep verloren gaan. Het kiezen van de code is zeer eenvoudig: op de telefoon kiest men het nummer van de semafoondienst, een kengetal, vervolgens het nummer van de semafoon-abonnee, vier cijfers, en onmiddellijk daarna het nummer van de code, 1, 2, 3, 4, 5 of 6. Als regel zal automatisch worden geantwoord: „semafoon-aanvraag geaccepteerd”, waarna men de hoorn oplegt. Binnen een halve minuut laat de gezochte semafoon een fluittoon horen en geeft daarna met een of met twee brandende lampjes het codenummer aan de opgeroepene.

* * *

Nu wij namens en voor de Landelijke Studiegroep Praktijkvoering sinds een half jaar de semafoon in onze praktijk hebben getest, menen wij met recht de voor- en nadelen van deze apparatuur tegen elkaar te kunnen afwegen. Daarbij mag niet uit het oog worden verloren dat de proeven met de semafoon zowel op het nut daarvan voor de gebruiker als op de technische controle-mogelijkheid voor de P.T.T. bij de ontwikkeling van het apparaat zijn gericht. De gebruiker, die het toestel in bruikleen heeft, test de semafoon op verzoek van de P.T.T., die daardoor in staat is optredende storingen en kinderziekten te elimineren, de gebruiker krijgt voor zich persoonlijk de gelegenheid vast te stellen of

het toestel hem bij zijn werk van dienst kan zijn.

Tijdens de proeftijd is een aantal kortdurende storingen in de zendapparatuur voorgekomen, steeds het gevolg van noodzakelijke werkzaamheden aan die installatie; de reservezender, die automatisch wordt ingeschakeld wanneer de werkende zender uitvalt, was tijdens de proef niet „in de lucht”. Ook zijn inconvenïenten aan de semafoon, het ontvangapparaat, bij deze proefneming vastgesteld, die men gaandeweg wist te verhelpen, zodat de semafoon straks als betrouwbaar apparaat aan gegadigden kan worden aangeboden.

In een aantal gevallen in de huisartspraktijk, waarin „groot alarm” slechts zelden voorkomt, heeft de semafoon reeds voordelen opgeleverd boven de vroeger door ons gebruikte methode van de zeer consequent achtergelaten lijst met telefoonnummers. Als waarschuwingmogelijkheid is de semafoon goed bruikbaar: hoewel het aantal boodschappen als regel klein zal zijn, kunnen de per semafoon doorgegeven aanvragen voor huisbezoeken meestal in de gevolgde route worden ingepast.

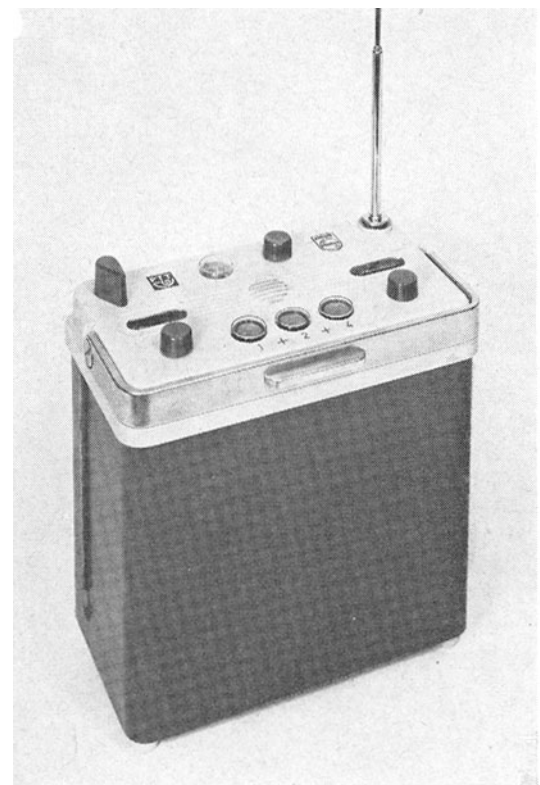
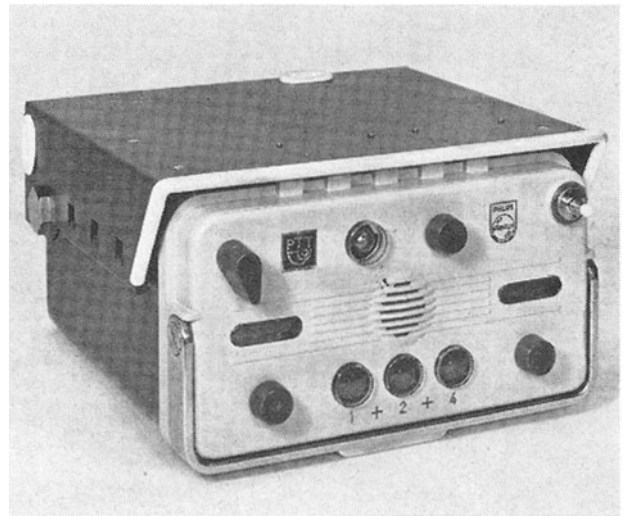
Een ander voordeel van de semafoon is dat men voor het ontvangen van naboodschappen onafhankelijk van de hulp van anderen is. Heeft men via de semafoon een boodschap ontvangen, dan dient men uiteraard wel van een telefoon gebruik te maken.

De eerste reactie van collegae, die met de semafoon kennis maken, is meestal dat men zich in zijn vrije tijd bedreigd voelt: „zelfs in de auto word je lastig gevallen!” Niets is echter minder waar. In de regel betreft het steeds naboodschappen, welke door het doktershuis reeds zijn aangenomen en welke dus toch zullen moeten worden geëffectueerd. Hoe eerder men hiervan in kennis is gesteld des te sneller kan, voor arts en patiënt, op deze boodschap worden gereageerd.

Soms schijnt men de indruk te hebben dat, wanneer men een semafoon heeft, er ook druk gebruik van wordt gemaakt. Er blijken echter dagen voorbij te gaan dat er geen boodschap hoeft te worden doorgegeven.

Mijn ervaringen zijn dat de semafoon een gevoel van rust en veiligheid geeft. Voortdurend blijft men op de hoogte met de werkelijke toestand in de praktijk: geen signaal, geen boodschap! Men kan zich juist daardoor allerlei vrijheden permitteren, die anders tot de onmogelijkheden behoren. Wáár men zich ook bevindt, men blijft steeds ten volle bereikbaar, vooropgesteld dat men zich daartoe beschikbaar stelt. Ook in de weekends kan de semafoon van dienst zijn, te weten wanneer men niet thuis is en bijvoorbeeld een partus toch zelf wil leiden. Door het gebruik van de semafoon hebben wij reeds menig weekend buitenshuis kunnen doorbrengen zonder iemand enig ongerief te berokkenen.

In de weekenddienst, wanneer de aanvragen voor huisbezoek onregelmatig binnenkomen, levert het gebruik van de semafoon een belangrijke tijdsbesparing op: men blijft nauwgezet op de hoogte van de binnengekomen boodschappen. Zelfs tijdens de vakantie in Nederland hebben wij veel plezier

De semafoon als portable met uitgetrokken staafantenne (het handvat is neergeklapt) en in de auto in de slede geschoven, waarbij automatisch op auto-accu en buitenantenne wordt overgeschakeld. Bij het uitvallen van de auto-accustroom schakelt het toestel terug op de eigen batterijen, waardoor een grote bedrijfszekerheid ontstaat.

van het toestel gehad doordat wij nauwgezet — in code — van bepaalde familieomstandigheden op de hoogte konden worden gehouden en steeds bereikbaar bleven.

Ten behoeve van de semafoon tekenden wij in de plattegrond van de stad twee lijnen, waardoor de stad in drie sectoren, genummerd 1, 2 en 3, werd verdeeld. Een naboodschap voor één der genoemde sectoren wordt als code 1, 2 of 3 doorgegeven: het nummer van de sector, waar men zich op het moment van ontvangst bevindt, bepaalt de spoed waarmee het doktershuis moet worden opgebeld; juist gaande van sector 1 naar 2 zal men voor code 1 direct naar huis opbellen, code 3 is op dit moment weinig belangrijk en kan wachten.

Een spoedboodschap wordt als code 4 doorgegeven en maakt onverwijld naar huis opbellen noodzakelijk. Ook een tweede naboodschap, die binnenkomt voordat voor de eerste contact wordt opgenomen, wordt als code 4 uitgezonden. Wij herhalen code 4 elk kwartier totdat contact is verkregen; het is namelijk mogelijk dat door een onverwacht langdurig huisbezoek het toestel ten tijde van het uitzenden van de tweede code 4 nog werd geblokkeerd door de eerste code, waardoor de code 4 verloren zou gaan.

Code 5 kan worden gebruikt door de doksters-telefoon (boodschappendienst) en code 6 voor inci-

dentele gevallen volgens afspraak (bijvoorbeeld par-tus mevrouw X).

Het is gewenst dat slechts het doktershuis of de dokterstelefoon de semafoonboodschappen doorgeeft: dubbel werk wordt daardoor voorkomen. Het gebruik van het semafoonnummer door patiënten moet worden vermeden.

Bij een langdurig huisbezoek kan de semafoon gemakkelijk uit de slede in de auto en in de hand als portable worden meegenomen, waarbij men eraan moet denken, binnen 15 seconden de antenne uit te schuiven!

Samenvatting. De semafoon is een zeer bruikbaar apparaat voor de huisartspraktijk. De bereikbaarheid van de huisarts is steeds optimaal; doordat naboodschappen tijdiger kunnen worden ingelast kan dit tijdwinst voor arts en patiënt geven. De gebruiker van de semafoon zal ervaren dat door deze „verbinding” een deel van zijn gebondenheid overgaat in vrijheid.

Summary. General practitioner and semaphony. The sema-
phone is a very useful apparatus in general practice. It ensures optimum accessibility of the general practitioner and can save time both for the doctor and for the patient because follow-up messages can be inserted more timely. The user of a sema-
phone will find that this „connection” turns part of his bond-
age into freedom. G. S. van Dorp

VAN DE LANDELIJKE STUDIEGROEP PRAKTIJKVOERING

De bereikbaarheid van de huisarts

Men kan stellen dat in een modern geordende samenleving, zoals deze in Nederland bestaat, iedereen bij een ongeval of plotseling optredende ziekte zo nodig recht heeft op zo spoedig mogelijke geneeskundige hulp. Wanneer dit ongeval of die plotselinge ziekte zich voordoet in het praktijkgebied van de huisarts van de getroffene, is deze huisarts ervoor verantwoordelijk dat deze hulp ook inderdaad binnen redelijke tijd wordt verleend. Deze verantwoordelijkheid kan gedeeltelijk zijn gedelegeerd, indien er in dit praktijkgebied andere mogelijkheden tot het verlenen van spoedhulp aanwezig zijn, zoals een eerste hulp-dienst van de G.G. en G.D. Deze dienst zal echter meestal alleen gelden voor de straatongevallen, zodat de ongevallen binnenshuis toch onder verantwoordelijkheid van de huisarts blijven. In vele gevallen, zoals in een dorp met één arts, zal deze huisarts verantwoordelijk zijn voor de spoedhulp aan alle in zijn praktijkgebied voorkomende ongevallen.

Voor het verrichten van zijn taak zal de huisarts vele uren per dag buitenshuis zijn, meestal enkele uren achtereens. Voor vele ongevallen en plotseling optredende ziekte-toestanden is onmiddellijke medische hulp niet noodzakelijk. Vaak zal het verantwoord zijn wanneer deze eerst na enige uren wordt verleend. Er zijn echter ook toestanden die wèl zeer

spoedige medische hulp vereisen. Juist voor deze noodsituaties is het nodig dat de huisarts een rege-ling treft, waardoor hij tijdens zijn visiteroute snel bereikbaar kan zijn.

De tijd tussen het optreden van de noodsituatie en de aankomst van de arts bij de patiënt kan worden verdeeld in vier perioden:

- a < optreden noodsituatie
- b < boodschap bereikt het (praktijk)huis van de huisarts
- c < boodschap bereikt de huisarts
- d < de huisarts geeft gevolg aan de boodschap
- de huisarts komt bij de patiënt aan.

Op periode a kan de huisarts (meestal) geen invloed uitoefenen. Periode d is afhankelijk van vele factoren, die niet door de huisarts kunnen worden beïnvloed, bijvoorbeeld de verkeerssituatie, de afstand tot het huis van de patiënt. Op periode c heeft de arts vrijwel altijd directe invloed: meestal zal hij onmiddellijk kunnen reageren.

Rekening houdend met vele praktische factoren,